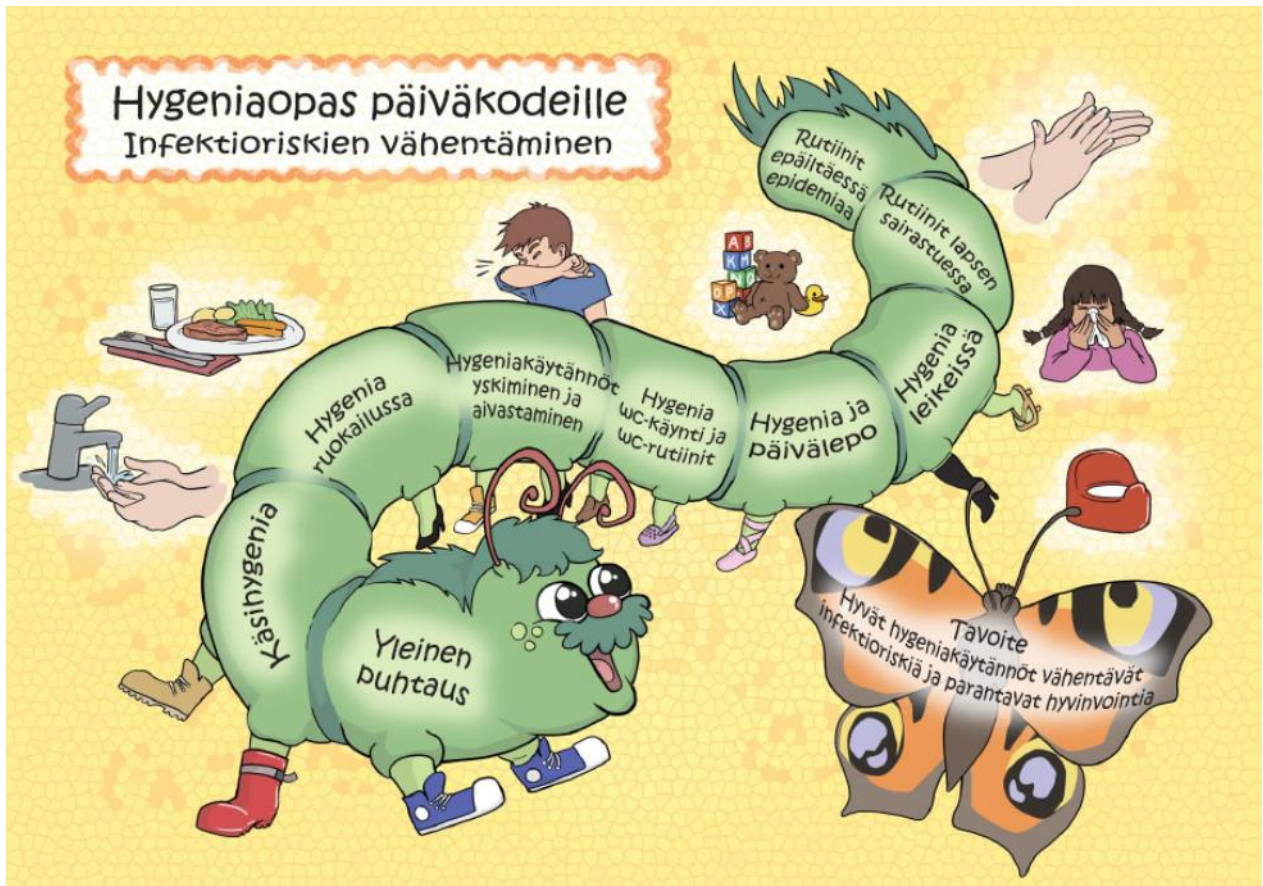

Hygienia päivähoidossa 2015

Projektiyhteenveto

1. Tausta

Projekti ”Infektioriskien vähentäminen päivähoidossa” sisältyy terveysturvallisuuden vuoden 2015 valvontasuunnitelmaan.

Projektin tarkoituksena on infektioriskien vähentäminen ja hygieniakäytäntöjen parantaminen päivähoidossa. Projektin toteuttajina ovat terveydenhuollon tartuntatautivastaavat ja terveysturvallisuus.

On osoitettu, että etenkin alle kolmevuotiaat päivähoitossa olevat lapset sairastuvat usein tartuntatauteihin. Päivittäisten tehokkaiden hygieniakäytäntöjen avulla voidaan ehkäistä ja vähentää lasten tartuntatauteja, myös epidemioita, joissa sairastuvat sekä lapsi, perhe että henkilöstö. Infektioriskien vähentäminen päivähoitossa on tärkeää lasten, perheen ja henkilöstön kannalta. Sillä on myös kansantaloudellista merkitystä.

Hygieniaprojekti aloitettiin jo vuonna 2013. Vuonna 2014 laadittiin päivähoiton henkilöstölle tarkoitettu käsikirja Päivähoiton hygieniakaava. Kaava sisältää hygieniasuosituksia tartuntojen leviämisen välttämiseksi päiväkodeissa. Projekti jatkui hygieniatarkastuksilla, joita tehtiin viidessä päivähoitoyksikössä kuntaa kohti sosiaali- ja terveysviraston alueella. Hygieniatarkastuksissa käytiin järjestelmällisesti läpi tilat ja kartoitettiin hygieniakäytännöt mahdollisten parannustoimenpiteitä kaipaavien seikkojen tunnistamiseksi.

2. Tarkastusten ja näytteenoton suorittaminen

Pietarsaareissa tarkastettiin Kytömaan päiväkotia, Viktorian päiväkotia, Maria-Marjolan päiväkotia, Länsinummen päiväkotia ja ryhmäperhepäiväkotia Julia.

Uudessakaarlepyyssä tarkastettiin Dagemmet Trollebo, Rummelbackens daghem, Dagemmet Tummeliten, Hirvlax daghem ja Dagemmet Skogsstjärnan.

Pedersören kunnassa tarkastettiin Dagemmet Bamse, Dagemmet Sandskutan, Källby daghem, Specialdagemmet Snäckan ja Lappfors daghem.

Luodossa tarkastettiin Furuholmens daghem, Lingonskogens daghem, Grev daghem sekä ryhmäperhepäiväkodit Ekorren, Rödluvan ja Rönnebo.

Toiminta tarkastettiin terveysturvallisuuden projektia varten laatiman tarkistuslistan mukaisesti (ks. liite). Tarkastuksista oli ilmoitettu ennalta. Tarkastuksen yhteydessä otettiin pintapuhtausnäytteitä päiväkotien pienten lasten osastojen kosketuspintoilta (6 näytettä yksikköä kohti). Näytteenotossa käytettiin Hygicult® TPC-testejä, jotka on tarkoitettu mikrobiologisen hygienian nopeaan seurantaan. Näytteet otettiin eri aikoina päivästä, ei heti siivouksen jälkeen, mikä vaikeutti tulosten tulkintaa.

3. Huomiot

Tarkastusten yhteydessä haastatellun henkilöstön mukaan Hygieniaoppaasta saatu informaatio on riittävä. Osa henkilöstöstä koki itse hygieniaoppaan kuitenkin hieman sairaala-/sairauspainotteiseksi, minkä vuoksi sitä oli hieman vaikea sisäistää.

Päiväkotien puhtaanapito on yleensä jaettu siivous- ja päivähoitohenkilöstön kesken. Päivähoitohenkilöstö vastaa tavallisesti ruokapöytien ja ruokapöydän tuolien, vaipanvaihtopaikkojen ja lelujen puhdistamisesta sekä vaatehuollosta. Päivähoitohenkilöstö katsoo usein, etteivät resurssit riitä näihin siivoustehtäviin. Esimerkiksi vuodevaatteita ei vaihdeta voimassa olevien suositusten mukaisesti. Lisäksi kävi ilmi, että päivähoiton henkilöstöllä on epäselvyyttä siitä, mitä pesu- ja desinfektioaineita tulisi hankkia ja kuinka usein siivous/puhdistus tulisi suorittaa.

Näytteenotoissa suurimmat puutteet todettiin ruokapöytien ja ruokapöydän tuolien sekä lelujen puhdistamisessa.

Useimmista päiväkodeista puuttuivat kirjalliset menettelyohjeet käsienpesua ja käsihuuhteen käyttöä varten. Lisäksi useimmista tarkastetuista yksiköistä puuttuivat suunnitelmat tekstiilihuoltoa ja lelujen puhdistamista varten.

Vaipanvaihdossa ei kiinnitetty tarpeeksi huomiota hygieniaan (ks. Hygieniaoppaan ohjeet). Hoitopöytien suojaamiseen tai hygieenisempään kuivaamiseen ei käytetä aina kertakäyttöisiä paperipyyhkeitä. Pyllyn kuivaamiseen käytettäviä kangaspyyhkeitä käytettiin eräissä päiväkodeissa useita kertoja ja lisäksi ne oli ripustettu siten, että ne olivat kosketuksissa toisiinsa. Muutamissa päiväkodeissa käytetään rutiininaomaisesti desinfiointiainetta hoitopöytien puhdistamiseen.

Henkilökohtaisia kangaspyyhkeitä (käsienpesua varten) käytettiin vain muutamissa tarkastetuissa päiväkodeissa. Eräissä päiväkodeissa pyyhkeet ripustettiin siten, että ne koskettivat toisiaan.

Joissakin päiväkodeissa lasten juomamukeja säilytettiin wc-tiloissa ja juomavesi otettiin wc:n hanasta.

Eritetahrojen desinfiointikorien käytössä oli kuntakohtaisia eroja. Pietarsaassa desinfiointikorit oli tilattu kaikkiin päivähoiton yksiköihin, ja useissa tarkastetuissa yksiköissä oli jo varusteltu kori paikoillaan. Muissa kunnissa desinfiointikoreja oli saatavilla vain harvassa tarkastetussa päiväkodissa.

Pietarsaassa ja Luodossa useimmat tarkastetut päiväkodit hankkivat suojakäsineensä (vinyyli) itse suoraan jostakin myymälästä. Suojakäsineiden hävittämistapa ei ollut selvää kaikissa yksiköissä.

Osassa tarkastetuista ryhmäperhepäiväkodeista tilojen siivottavuus oli huono kuluneiden pintojen vuoksi. Lisäksi osasta ryhmäperhepäiväkoteja puuttuivat tarkoitukseenmukaiset tilat tekstiilien pesua ja kuivaamista varten. Eräissä ryhmäperhepäiväkodeissa ei ollut myöskään erillisiä vessoja henkilöstölle.

4. Ehdotukset parannustoimenpiteiksi

Päivähoidon infektioriskien vähentämiseksi on tärkeää, että hygieniää parannetaan määrätietoisesti ja asteittain hygieniakäytäntöjä luomalla/muuttamalla.

Terveysvalvonta ehdottaa, että päivähoidon suunnittelussa ja resursoinnissa otetaan huomioon seuraava:

- a) Suositellaan, että hoitohenkilöstölle järjestetään riittävästi siivoukseen liittyvää ohjausta. Terveysvalvonta ehdottaa, että päiväkodeille järjestetään mahdollisuus tilata ammattikäyttöön tarkoitettuja pesu- ja desinfiointiaineita kaupungin/kunnan siivousosaston kautta sen sijaan, että ostetaan kotikäyttöön tarkoitettuja siivousaineita ja -välineitä jostakin myymälästä.
- b) Hygieniapasta päivitettäessä tulee täydentää desinfiointiaineen käyttöä koskevia tietoja. Desinfiointiainetta ei pidä käyttää päiväkodeissa rutiininomaisesti. Rutiininomaisesta pintadesinfektiosta ei ole mitään hyötyä, vaan päinvastoin se saattaa lisätä mikro-organismien resistenssiä. Eritteestä likaantuneet pinnat on kuitenkin aina puhdistettava ja desinfioitava välittömästi. Sen vuoksi jokaisessa päiväkodissa tulee olla saatavilla eritetahrojen desinfiointikori.
- c) Vaipanvaihdon yhteydessä tulee kiinnittää enemmän huomiota hygieniaan. Suositellaan, että hoitopöydän suojaamiseen ja hygieenisempään kuivaamiseen käytetään kertakäyttöisiä paperipyyhkeitä. Päiväkodeille tulee ilmoittaa, mistä voi tilata sopivia paperialustoja vaipanvaihtopaikkaa varten. Jos käytetään henkilökohtaisia kankaisia pyllypyyhkeitä eikä niitä aina pestä heti käytön jälkeen, ne tulee ripustaa siten, että ne eivät ole kosketuksissa toisiinsa.
- d) Suojakäsineitä tulee käyttää aina kosketettaessa eritteitä, puhdistettaessa eritetahroja sekä vaipanvaihdossa, kun lapsella on ripuli. Suositellaan, että suojakäsineitä käytetään WC-tilanteissa ja vaipanvaihdossa. Terveysvalvonta ehdottaa, että päiväkodeille järjestetään mahdollisuus tilata sopivia ammattikäyttöön tarkoitettuja suojakäsineitä kaupungin/kunnan siivousosaston kautta sen sijaan, että käsineitä ostetaan myymälästä. Lisäksi päiväkotien tulee saada tietoa siitä, miten vinyyliekäsineiden hävittäminen hoidetaan kaupungin/kunnan jätehuollossa.
- e) Suositellaan kangaspyyhkeiden vaihtamista paperipyyhkeisiin. Jos käytetään kangaspyyhkeitä, ne tulee vaihtaa päivittäin ja ripustaa kuivumaan siten, että ne eivät ole kosketuksissa toisiinsa.
- f) Juomamukeja ei pidä säilyttää wc:ssä eikä juomavettä pidä ottaa wc:n hanaasta.
- g) Suositellaan kirjallisten menettelyohjeiden laatimista käsienspesua ja käsihuuhteen käyttöä varten.
- h) Suositellaan kirjallisten suunnitelmien laatimista tekstiilihuoltoa ja lelujen

puhdistamista varten.

- i) Ryhmäperhepäiväkotien tilojen (myös väliaikaisten) tulee olla samantasoiset kuin muidenkin päivähoiton tilojen. Kuluneita pintoja on vaikea puhdistaa, minkä vuoksi ne tukee korjata. Tekstiilien pesua ja kuivaamista varten tulee järjestää tarkoituksenmukaiset tilat tai vaihtoehtoisesti tekstiilit tulee pestä jossakin muualla. Henkilöstölle tulee olla erillinen wc.

5. Seuranta

Terveysvalvonta seuraa päivähoiton hygieniaa valvontasuunnitelman mukaisten normaalien tarkastusten yhteydessä. Valvontasuunnitelman mukaisten tarkastusten tarkistuslistaa täydennetään päiväkotien hygieniaa ja hygieniäkäytäntöjä koskevilla lisäkysymyksillä.

Terveysvalvonta kutsuu kaikkien kuntien päivähoiton johtajat ja siivospäälliköt päivähoiton hygienia-asioita koskevaan yhteiseen tiedotus- ja keskustelutilaisuuteen syksyllä 2015. Tilaisuuteen kutsutaan myös hygieniahoitaja Chatrine Norrbacka. Tilaisuudessa käsitellään konkreettisia yksityiskohtia ja projektitarkastusten yhteydessä saatuja kokemuksia. Lisäksi keskustellaan tulevista suunnitelmista, joiden mukaan päivähoiton ryhmäkokoja suurennetaan, sekä muutoksen vaikutuksesta päivähoiton hygieniaan. Tiedotus- ja keskustelutilaisuuden tarkka ajankohta ilmoitetaan myöhemmin.

Liitteet

Tarkistuslista
Tarkastusraportit

Tiedoksi

Pietarsaaren päivähoito-osasto
Uudenkaarlepyyn päivähoito
Pedersören kunnan päivähoito- ja koulutusosasto
Luodon päivähoito-osasto
Hankkeeseen osallistuneet päivähoiton yksiköt
Pietarsaaren siivouspalveluosasto
Uudenkaarlepyyn siivouspalveluosasto
Pedersören kunnan siivouspalveluosasto
Luodon siivouspalveluosasto
Hygieniahoitaja Chatrine Norrbacka